

tegenslag dat ze tot passiviteit, ja zelfs tot lethargie vervallen is.

De voorgangers van deze nieuwe kansarmen zijn door dezelfde sociologen bestempeld als de 'protestgeneratie'. Het is niet moeilijk een voorstelling te maken van wat er met deze aanduiding bedoeld wordt. Het gaat om degenen die opgegroeid zijn in 'de jaren zestig', en van deze jaren heeft iedereen wel een beeld. Het was de tijd dat studenten in Parijs, in Berkeley en, jawel, ook in enkele Nederlandse universiteitssteden, de straat opgingen. Het was de tijd van de bezetting van het Maagdenhuis, van provo, van de happenings rond het Lieverdje op het Amsterdamse Spui, het was de tijd van de Dolle Mina en van... ja, van wat eigenlijk niét?

Het was de tijd, kortom, dat de verbeelding aan de macht leek te komen. Alles moest anders en alles kòn ook anders - althans, zo leek het. Zowel op politiek als op cultureel gebied werden grenzen overschreden en taboes doorbroken die on-aantastbaar hadden geleken. En het protest van degenen die toen vóór in de twintig waren, werd een levensstijl. Het haar moest lang, de terlenkabroek uit en de spijkerbroek aan. Allerhande roezen - van drank, drugs en meer - werden beproefd. De protestgeneratie had bepaalde muziek tot de hare gemaakt (*Bob Dylan* bijvoorbeeld) en had zich zelfs een filosofische school toegeëigend (de neo-marxistische Frankfurter Schule). Het wekt geen verbazing - ook niet bij wie er nu van een afstand op terugkijkt - dat degenen die de ervaringen van de jaren zestig hebben ondervonden zich deze tijd nog lang heugen.

Erfenis

De twintigers van toen werden echter dertigers, en er diende zich een nieuwe lichting twintigers aan. Die had geen boodschap aan de jaren zestig - maar ontkwam simpelweg niet aan de erfenis die zij opgedrongen kreeg, want de nieuwe twintigers (de dertigers van nu, de leeftijdgenoten van Tessel) werden steeds opnieuw lastig gevallen met verhalen over de jaren zestig - die al snel uitgroeiden tot De Jaren Zestig. Tóen leefde er iets, tóen gebeurde er iets, tóen was het spannend. Maar ach, nu was er niets meer aan, want waar

bleven ze nu, de opvolgers van de protestanten van toen?

Dat was de boodschap die de zogenaamde 'verloren generatie' uitentreure voorgehouden kreeg. Tot vervelens toe. En ik kan het weten, want ik behoor zelf tot deze treurige generatie. De neergang die mijn voorgangers opmerkten, heb ik aan den lijve ondervonden. Toen ik begon te studeren - in 1977 - bestond de studentenbeweging eigenlijk al nauwelijks meer. Eind jaren zestig had die nog de hele samenleving op haar kop gezet met haar democratiseringsidealen, en in de eerste helft van de jaren zeventig was het haar nog gelukt duizenden mensen de straat op te krijgen in verzet tegen hogere collegegelden. Maar ik was te laat: in mijn tijd lukte er eigenlijk niets meer. En dat drukte op ons. Maar nachtenlange pogingen - gehuld in dampen van uiteenlopende aard - om te achterhalen waar het fout was gegaan, bleven zonder vruchten.

Aan het begin van de jaren tachtig kwam ik in de universiteitsraad terecht - een verworvenheid waarvoor de studentenbeweging ooit gevochten had en waarvoor nu nog slechts een derde van de studenten het opbracht zijn stem uit te brengen. Een jaar lang liepen wij (mijn zeven fractiegenoten en ik) het vuur uit onze sloffen voor de belangen van de studenten, onze volstrekt gezichtsloze achterban. Wie is eigenlijk onze achterban, en wat wil ze? We hadden er geen flauw benul van. Heel af en toe had één van ons de euvele moed zich af te vragen wat eigenlijk de zin van onze bezigheden was. Deze vraag werd steeds zo snel als maar kon gesmoord: de zin-vraag is zinloos, daar waren we het over eens.

In de schaduw van de jaren zestig bleef het kil. We konden wel smalen over de studentenbeweging van toen - inmiddels immers dertigers bij wie het vuur allang gedoofd was - maar het viel moeilijk te ontkennen dat de studentenbeweging van nu inderdaad niets voorstelde, en dat het ons maar niet lukte om het vuurtje weer op te stoken. We móesten het wel toegeven: de dertigers hadden gelijk.

Apologie

De dertigers van toen, de veertigers van nu hebben géén gelijk. Dat is de boodschap van een onlangs versche-

nen bundel artikelen over nieuwe sociale bewegingen, 'Tussen verbeelding en macht' geheten. De twee voornaamste auteurs van de bundel, *Jan Willem Duyvendak* en *Ruud Koopmans*, zijn van dezelfde generatie als Tessel en zijn geestelijke vader Jan Eilander. En hun bijdragen aan de bundel laten zich bij vlagen lezen als de apologie van hun - en mijn - generatie.

"De periode eind jaren zestig, begin jaren zeventig blijkt dermate vormend en beeldbepalend te zijn geweest dat alles daartegen wordt afgezet", schrijven Duyvendak en Koopmans. Met nauw verholen ergernis nemen zij deze beeldvorming op de korrel. "Wat eenmaal heeft plaatsgevonden wordt niet opnieuw gezien. Studenten op het Malieveld en in het Maagdenhuis kunnen bijna geen nieuws meer maken, want het heeft allemaal al eens plaatsgevon-

KRAKERSRELLEN IN DE AMSTERDAMSE VONDELSTRAAT, FEBRUARI 1980: ZOVEEL GEWELD WAS ER IN DE JAREN ZESTIG NOOIT AAN TE PAS GEKOMEN.

